

การมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น
เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู
People's Participation in Local Public Policy of
Nongbua Lamphu Municipality,
Nongbua Lamphu Province

สุปัน สมสาร

Supan Somsa

วิทยาลัยพินธุบัณฑิต, ประเทศไทย

Pitchayabundit College, Thailand.

supansomsa@gmail.com

Received May 10, 2020; Revised July 12, 2020; Accepted August 25, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น และเพื่อหาแนวทางในการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู ทั้งหมด 387 ครัวเรือน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยด้วยการใช้สูตรของยามานะ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามประกอบไปด้วยเนื้อหา 3 ส่วนและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือสถิติพรรณนาได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมานได้แก่ t-test และ F-test และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษา พบว่า

การมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.27$, S.D.=0.33) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ($\bar{X}=3.54$, S.D.=0.61) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X}=3.29$, S.D.=0.52) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X}=3.19$, S.D.=0.36) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}=3.08$, S.D.=0.30)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ พบว่า ด้านเพศ อายุระดับการศึกษาและอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่าประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำร่างข้อบัญญัติของเทศบาลเกี่ยวกับโครงการหรือนโยบายสาธารณะ การวางแผนงานโครงการหรือนโยบายสาธารณะ วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชนเพื่อจัดทำโครงการหรือนโยบายสาธารณะรวมทั้ง ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในนโยบายสาธารณะและมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมการประชุมประชาคมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมในนโยบายสาธารณะของประชาชนในเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, นโยบายสาธารณะ

Abstract

The objectives of this research were: to study people's participation in local public policy; to compare participation in local public policy; and to find guidelines for people's participation in local public policy of Nongbua Lamphu Municipality, Nongbua Lamphu province. Sampling groups of 378 households used in this research include the heads of the households living in Nongbua Lamphu municipality, Nongbua Lamphu province. The sample size was specified by using Yamane's formula. The instruments used in this study were questionnaires consisting 3 parts and the statistics used for data

analysis is the descriptive statistics including mean, percentage, standard deviation and inferential statistics were t-test and f-test and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The results of the research were as the followings:

People's participation in local public policy of Nongbua Lamphu Municipality, Nongbua Lamphu Province was overall at a moderate level ($\bar{X} = 3.27$, $SD = 0.33$). When considering by aspect, it was found that the aspect with the highest mean was the participation in operations ($\bar{X} = 3.54$, $SD = 0.61$), followed by the participation in receiving benefits ($\bar{X} = 3.29$, $SD = 0.52$) and participation in evaluation ($\bar{X} = 3.19$, $SD = 0.36$) respectively. The least mean aspect was participation such as participation in decision making ($\bar{X} = 3.08$, $SD = 0.30$).

The results of comparative analysis of people's participation in local public policy of Nongbua Lamphu Municipality, Nongbua Lamphu province, classified by gender, age, education and occupation, found that gender, age, education and occupation differed significantly at the .05 level.

Guidelines for people's participation in local public policy of Nongbua Lamphu Municipality, Nongbua Lamphu province, it was found that the people still lack participation in various aspects including: drafting of the ordinances of the municipality regarding the projects or public policy; planning program and project or public policy; analyzing problems and needs of the people in the community in order to design projects or public policy; receiving the public information in public policy; participating in community meetings to propose problems and needs; and participating in public policy of Nongbua Lamphu municipality.

Keywords: Participation, Public Policy

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับที่ 20 พ.ศ.2560 ซึ่งประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน 2560 ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นมีบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในหลักการที่สำคัญ 4 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง รัฐต้องมีนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาท้องถิ่นในทุกด้านอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

กัน จังหวัดใดที่มีความพร้อมจะต้องพัฒนาให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น ประการที่สอง ให้ความสำคัญกับความเป็นอิสระของท้องถิ่น และจำกัดบทบาทรัฐในการกำกับดูแลท้องถิ่นให้ทำได้เท่าที่จำเป็นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ประการที่สาม กระบวนการกระจายอำนาจต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและพัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ โดยมีกฎหมายกำหนดและขั้นตอนการกระจายอำนาจรองรับและประการที่สี่ ให้ความสำคัญกับสิทธิของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น และการดำเนินงานของรัฐ รัฐบาลจึงได้มีนโยบายที่จะกระจายอำนาจในการปกครองไปสู่ประชาชนให้มากที่สุด เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง การบริหารจัดการ การวางแผน เพื่อแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งสนองตอบความต้องการของประชาชนในพื้นที่ท้องถิ่นชนบทได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2560)

นอกจากจากนี้ยังได้บัญญัติไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 โดยกำหนดไว้ในวัตถุประสงค์และเป้าหมายข้อที่ 3.2.6. ให้มีระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย โปร่งใสตรวจสอบได้ กระจายอำนาจและมีส่วนร่วมจากประชาชน ทั้งนี้การดำเนินนโยบายสาธารณะที่ประชาชนมีส่วนร่วมจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความรู้ความสามารถ ความรับผิดชอบของประชาชน เมื่อเกิดการพัฒนาท้องถิ่นแบบประชาชนมีส่วนร่วมก็จะเกิดการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล (Good Governance) หากภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองสูง นโยบายสาธารณะและ โครงการหรือกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นก็จะตรงตามความต้องการของประชาชน ทำให้เกิดพลังและประสบความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ การพัฒนาท้องถิ่นก็จะเป็นไปอย่างรวดเร็ว นำความเจริญมาสู่ประเทศชาติและประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

ปัญหาดังกล่าวก่อให้เกิดการตื่นตัวของภาคประชาชนในฐานะเจ้าของประเทศเพื่อทางสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของความเป็นพลเมืองที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมและตรวจสอบนโยบายสาธารณะของภาครัฐ ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนที่สามารถทำได้และภาครัฐก็ต้องตระหนักถึงความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เพราะประชาชนคือผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากนโยบายสาธารณะ ที่ภาครัฐประกาศใช้ แต่การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนนั้นจะทำได้มากน้อยเพียงใดนั้นไม่สามารถให้คำจำกัดความที่ตายตัวได้ ขึ้นอยู่

กับหลายปัจจัย เช่น ระบอบการปกครอง สถานการณ์ทางการเมือง ณ เวลานั้น สถานการณ์ความมั่นคงของประเทศ ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจ สังคมของประเทศนั้นๆ อย่างไรก็ตามที่ผ่านมามีประเทศไทยได้มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคส่วนต่างๆ ได้เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนไว้กว้างๆ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐนำไปเป็นแนวทางในการให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ (ไพรัตน์ เตชะรินทร์, 2527 : 6 -7) ได้ให้ความหมายและหลักการสำคัญเรื่องนโยบายการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริมชักนำและสร้างโอกาสให้แก่ประชาชนในชุมชนทั้งทั้งในส่วนบุคคลและกลุ่มชน ชุมชน สมาคม มูลนิธิและองค์กรอาสาสมัครรูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องร่วมกัน

ปัญหาภาคประชาชนที่พำนักอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูและยังรอการแก้ไขคือ มุมมองความคิดที่แตกต่างในการกำหนดนโยบายสาธารณะของคณะผู้บริหารเทศบาลกับความความต้องการของภาคประชาชน แม้ว่าโครงสร้างการบริหารของเทศบาลจะมีตัวแทนภาคประชาชนเข้าไปทำหน้าที่ในฐานะสมาชิกสภาเทศบาลแล้วก็ตาม แต่ดูเหมือนว่าสิทธิการมีส่วนร่วมดังกล่าวจะยังไม่ตรงกับความต้องการและปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะของภาคประชาชน ซึ่งเป็นธรรมชาติของชุมชนเมืองที่ประชาชนอยู่กันอย่างแออัดในพื้นที่ที่จำกัด การเผื่อระวัง การตรวจสอบและรักษาสีในฐานะพลเมืองที่เสียภาษีให้กับรัฐ รวมถึงผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากนโยบายสาธารณะ ที่มีสูงกว่าชุมชนชนบท ความแตกต่างทางแนวคิดสะท้อนให้เห็นได้จากการวิพากษ์วิจารณ์ในกลุ่มบางครั้งขยายเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ถึงความไม่เหมาะสม ความไม่โปร่งใสของตัวโครงการและกระทบไปถึงคณะผู้บริหารของเทศบาลที่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายสาธารณะ (เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู, 2561)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวตลอดจนเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดและกฎหมายลูกอื่นๆที่เกี่ยวข้อง มีเจตนาให้ภาคประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบายของภาครัฐ ผู้วิจัยซึ่งพำนักอาศัยและที่ทำงานอยู่ในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาและนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเสนอเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายสาธารณะของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ เพื่อให้การกำหนด

นโยบายสาธารณะตรงตามความต้องการของประชาชน โดยประชาชนมีส่วนร่วมซึ่งจะส่งผลให้บริหารจัดการนโยบายสาธารณะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ
3. เพื่อหาแนวทางในการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ประชากร/กลุ่มกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยและมีชื่อในทะเบียนบ้าน (ทร.14) อยู่ในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู ครัวเรือนละ 1 คน จำนวน 29 ชุมชน รวมทั้งสิ้น 11,284 ครัวเรือน (เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู ข้อมูลฐานทะเบียนราษฎรพ.ศ. 2561)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู ทั้งหมด 387 ครัวเรือน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างการวิจัยด้วยการใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane, 1967) โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นที่ 95% และได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบบเป็นสัดส่วนโดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 29 กลุ่มจาก 29 ชุมชน ตามสัดส่วนของ

หัวหน้าครัวเรือนแต่ละชุมชน ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะต่างกัน จากนั้นคำนวณหาขนาดตัวอย่างจาก 29 ชุมชน ตามสัดส่วนของประชากรให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบตามเกณฑ์ที่กำหนด

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดขอนแก่น โดยการจัดเวทีประชาคม (The Community forum) รวมทั้งสิ้น จำนวน 33 คน ประกอบด้วย 1) หัวหน้าชุมชนในเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 29 คน 2) นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูหรือรองนายกเทศมนตรี จำนวน 1 คน 3) ตัวแทนสมาชิกสภาเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จำนวน 3 คน

2. ด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาในรูปแบบผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกจากผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำชุมชน นักวิชาการและกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่างๆ โดยใช้แนวความคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1980) มากำหนดกรอบประเด็นของประชาชนในนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านที่ 2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ กฎหมาย ระเบียบ เอกสารงานทางวิชาการเพื่อนำมาเป็นฐานการวิเคราะห์ และข้อมูลปฐมภูมิซึ่งได้จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง โดยจำแนกเป็นแบบสอบถาม เพื่อศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนใน นโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู โดยการจัดเวทีประชาคม (The Community forum)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ ข้อ 2 โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 387 ฉบับจากนั้นนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ และเก็บรวบรวมเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีขั้นตอนการดำเนินงานออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง อาทิ วรรณกรรม ตำรา หนังสือ บทความวิชาการ ผลการวิจัย และสื่อสิ่งพิมพ์ออนไลน์ฯลฯลงพื้นที่การวิจัยเพื่อสำรวจข้อมูลบริบทของพื้นที่ และศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น ตามกระบวนการ (Process) เพื่อติดต่อนัดหมายผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การเตรียมคนสร้างเครือข่าย การจัดเวทีประชาคมครั้งที่ 1 (The Community forum)

ระยะที่ 2 ค้นหาข้อเสนอแนะแนวการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น จากกระบวนการจัดเวทีประชาคมครั้งที่ 2 (The Community forum) เป็นการเปิดโอกาสหรือเวทีเพื่อให้ประชาชนในชุมชนหรือกลุ่มเป้าหมายได้ร่วมประชุม เสนอ สนทนา พบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนถกแถลงแสดงความคิดเห็น เพื่อค้นหาข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และแปลความหมายของข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูจังหวัดหนองบัวลำภู

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ส่วนที่ 4 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู

ผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.27$, $S.D.=0.33$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ($\bar{X}=3.54$, $S.D.=0.61$) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X}=3.29$, $S.D.=0.52$) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X}=3.19$, $S.D.=0.36$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}=3.08$, $S.D.=0.30$)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ พบว่า ด้านเพศ อายุระดับการศึกษาและอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่าประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำร่างข้อบัญญัติของเทศบาลเกี่ยวกับโครงการหรือนโยบายสาธารณะ การวางแผนงานโครงการหรือนโยบายสาธารณะ วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชนเพื่อจัดทำโครงการหรือนโยบายสาธารณะรวมทั้ง ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในนโยบายสาธารณะและมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมการประชุมประชาคมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมในนโยบายสาธารณะของประชาชนในเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่นเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ทั้งนี้อาจเนื่องจากประชาชนได้มีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมและมีส่วนร่วมสนับสนุนเงินอุดหนุนและแรงงานตลอดจนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามโครงการ/กิจกรรมที่เป็นนโยบายสาธารณะ ทำให้มีจิตสำนึกในการดูแลสาธารณะประโยชน์รวมทั้งการได้มีส่วนในโครงการก่อสร้างจากนโยบายสาธารณะในเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวสันต์ จันทอกร และสิทธิชัย ต้นศรีสก (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการดำเนินการ/ปฏิบัติงาน ด้านการติดตามและประเมินผล ด้านการวางแผนดำเนินกิจกรรม และด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาและสอดคล้องกับงานวิจัยของ มหคุณาภรณ์ ชัยวีรกุล (2556) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุง มีส่วนร่วมปานกลางในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลในภาพรวม แต่เมื่อพิจารณาในรายประเด็นพบว่ากลุ่มตัวอย่าง ดังกล่าวมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยแบ่งออกเป็นกิจกรรม 2 กลุ่ม คือ การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ ร่วมในการดำเนินการ และร่วมในการติดตามประเมินผล

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภูที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในนโยบายสาธารณะ

ระดับท้องถิ่นของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลดา อินฉัตรและอนันต์ ธรรมชาลัย (2560) ได้ทำการศึกษา เรื่อง แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่ภาคอีสานตอนใต้ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในระดับท้องถิ่นของพื้นที่ภาคอีสานตอนใต้ พบว่า ปัจจัยสถานภาพส่วนบุคคลของผู้มีส่วนได้เสียที่แตกต่างกันมีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่ภาคอีสานตอนใต้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

3. แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำร่างข้อบัญญัติของเทศบาลเกี่ยวกับโครงการหรือนโยบายสาธารณะ มีการจัดประชุมหรือประชาคมเพื่อให้ได้ข้อมูลจำเป็นจากประชาชนในการวางแผนขั้นตอนในการกำหนดนโยบายหรือโครงการสาธารณะ การจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนก่อน หลัง ผลกระทบที่จะตามมาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ตลอดจนให้ประชาชนมีส่วนร่วมการในด้านการวางแผนดำเนินกิจกรรมและด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการก่อสร้าง มีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณะประโยชน์ ที่เกิดจากนโยบายสาธารณะ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามโครงการ/กิจกรรมในนโยบายสาธารณะ ตลอดจนมีส่วนร่วมสนับสนุนเงินอุดหนุนและแรงงานที่เป็นนโยบายสาธารณะและมีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมนโยบายสาธารณะในเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ควรให้ประชาชนในชุมชนได้รับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนาไฟฟ้า ประปา รวมทั้งการมอบรางวัลให้แก่ผู้ทำประโยชน์กับสังคม การรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนาชุมชนด้านการศึกษา ศาสนา กีฬาและวัฒนธรรม การรับผลจากโครงการพัฒนาด้านการระบายน้ำ บำบัดน้ำเสีย การทำถนน ภัยแล้ง การเก็บขยะและป้องกันโรคและให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากโครงการพัฒนาชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้านการมีส่วนร่วมในการ

ประเมินผล ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการประเมินโครงการตามนโยบายสาธารณะ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู และมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะในนโยบายสาธารณะของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำร่างข้อบัญญัติของเทศบาลเกี่ยวกับโครงการหรือนโยบายสาธารณะ การวางแผนงานโครงการหรือนโยบายสาธารณะ วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชนเพื่อจัดทำโครงการหรือนโยบายสาธารณะรวมทั้ง ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในนโยบายสาธารณะและมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมการประชุมประชาคมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมในนโยบายสาธารณะของประชาชนในเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู

เอกสารอ้างอิง

- เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู, (2562). *แผนพัฒนาสี่ปี พ.ศ. 2561–2563*. หนองบัวลำภู : ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2527). *นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์ การพัฒนาปัจจุบันของประเทศไทย ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภารการพิมพ์.
- มหาคุณาภรณ์ ชัยวีรกุล, (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วสันต์ จันทอและสิทธิชัย ตันศรีสก, (2560), *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วิลดา อินฉัตร และ อนันต์ ธรรมชาลย์, (2560), *แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่ภาคอีสานตอนใต้*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, (2553). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: เพ็ญฟ้าพรินต์ติ้งจำกัด.

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: บริษัท ธนาเพรส จำกัด, (342.02 ส691ร) รัฐธรรมนูญไทย.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564)*. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. 2557. ราชกิจจานุเบกษา. สืบค้นวันที่ 8 กันยายน 2560 จาก

<http://www.senate.go.th/w3c/senate/pictures/comm/52/lawguide/law1/6.pdf>

